

การวิเคราะห์ปรัชญาพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา

นายพราหม อินพรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1217-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF PHYSICAL EDUCATION PHILOSOPHY
IN ACCORDANCE WITH BUDDHISM APPROACH

Mr. Pram Inprom

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Physical Education

Department of Physical Education

Faculty of Education

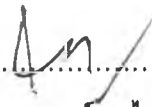
Chulalongkorn University

Academic Year 2000

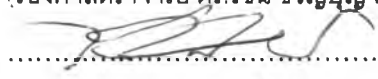

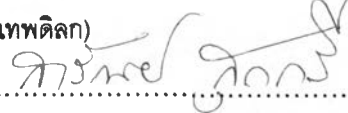

ISBN 974-13-1217-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปรัชญาพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา
โดย นายพราหม อินพรม
สาขาวิชา พลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาปชัย สุวรรณธาดา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจันทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา)

.....กรรมการ
(พระเทพดิลก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิม ชัยวัชรภรณ์)

นายพราหม อินพรม : การวิเคราะห์ปรัชญาพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา

(AN ANALYSIS OF PHYSICAL EDUCATION PHILOSOPHY IN ACCORDANCE WITH BUDDHISM APPROACH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.รัชนี ขวัญบุญจันทร์,

อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ.ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ, ผศ.ดร.สมภาร พรมทา ;

162 หน้า. ISBN 974-13-1217-2

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ตามวิธีวิจัยเชิงพรรณนา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษา วิเคราะห์ปรัชญาพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

ปรัชญาพลศึกษามีลักษณะและทิศทางเป็นไปในแนวเดียวกันกับหลักการของพุทธศาสนา กล่าวคือ พุทธศาสนาต้องการพัฒนาคนให้เจริญ โดยพัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา เช่นเดียวกับพลศึกษาที่มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ในด้านนโยบายหรือหลักสูตรพลศึกษามีความสอดคล้องกับไตรสิกขาทางพุทธศาสนา กล่าวคือ การกำหนดกิจกรรมต่างๆ ในเนื้อหาหลักสูตรพลศึกษาก็เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายทางด้านร่างกาย และพัฒนาทางด้านสังคม สอดคล้องกับการพัฒนาศีลในหลักไตรสิกขา กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจทางพลศึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาสมาธิในหลักไตรสิกขา และกิจกรรมที่พัฒนาด้านสติปัญญาทางพลศึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาปัญญาในหลักไตรสิกขา

ในการสอนพลศึกษามีความสอดคล้องกับพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณสมบัติผู้สอนต้องมีบุคลิกภาพที่ดีและมีคุณธรรม หลักทั่วไปในการสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนและผู้สอนมีบทบาทร่วมกัน ส่วนหลักในการสอนนั้นความมุ่งหมายต้องครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในหัวข้อบริบทแวดล้อมนั้นความเป็นกัลยาณมิตรของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องและบรรยากาศที่ดี จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ส่วนการประเมินผลนั้นประเมินตามความมุ่งหมายคือทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ภาควิชา.....พลศึกษา.....

สาขาวิชา.....พลศึกษา.....

ปีการศึกษา2543.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##3971165227 : MAJOR PHYSICAL EDUCATION

KEY WORD: ANALYSIS / PHYSICAL EDUCATION PHILOSOPHY / BUDDHISM

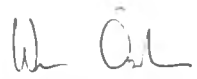
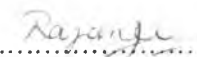

PRAM INPROM : AN ANALYSIS OF PHYSICAL EDUCATION PHILOSOPHY IN ACCORDANCE WITH BUDDHISM APPROACH. DISSERTATION ADVISOR : ASSOC. PROF. RACHANEE QUANBOONCHAN, Ph.D. DISSERTATION CO-ADVISOR: PROF. VORASAK PIENCHOB, P.E.D., ASSIST. PROF. SOMPARN PROMTA, Ph.D. 162pp. ISBN 974-13-1217-2

This research was designed to be a documental and descriptive study. It's purpose was to analyze the physical education in accordance with buddhism approach. Through documental analysis, it was found that:

Physical education philcsofpy was in the direction and in accordance with buddhism approach. Buddhism approach aimed at physical, moral, emotional and intellectual development; while, physical education was also aimed at physical, mental, emotional, social and intellectual development.

In terms of the curriculum, physical education curriculum was in accordance with the threefold training of buddhism. Various activities assigned in the curriculum aimed at physical and social development as well as those assigned to moral development in the threefold training. Physical education activities which assigned to mental development was in accordance with the concentration in the threefold training, and physical education activities which assigned for intellectual development was also in accordance with intellectual development in the threefold training.

In terms of instructional process, physical education instructional process was in accordance with buddhism approach in the following aspects; namely, the instructor should possess a good personality and well character, to be able to understand the difference among the students readiness, and to let the students to take part in the process of teaching. For the teaching objectives it should cover physical, mental, social and intellectual development. Good friendship and good atmosphere would also contribute to the success of teaching. For the purpose of the evaluation it should cover all areas of physical, mental, social and intellectual development.

Department ofPhysical Education.....	Student's signature.....
Field of study.....Physical Education.....	Advisor's signature.....
Academic year.....2000.....	Co-advisor's signature.....
	Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดีด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจัน อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กราบขอบพระคุณท่าน อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ผู้ล่วงลับ ท่านพระเทพดิลก
ศาสตราจารย์ แสง จันทร์งาม รองศาสตราจารย์สุนทร ณ รั้งสี รองศาสตราจารย์ อุดร รัตนภักดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดม พิมพา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธนา สุวรรณเขตนิคม ที่ช่วยให้คำ
แนะนำด้วยความเมตตา และกราบขอบพระคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ที่ทำให้ผู้วิจัยมี
แหล่งค้นคว้าความรู้ที่สำคัญ

ขอบคุณแม่ชีอุทัย อินทร์พรหม อาจารย์ อุไรวรรณ ขมวัฒนา อาจารย์ พิมพา ม่วงศิริธรรม
และเพื่อนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือทุกประการจาก ดร.ชวลิต
และคุณธีราณี ไหลรินทร์

ท้ายที่สุดความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบแด่คุณแม่ผู้เป็นที่รักของลูก

พราหม อินพรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ แผนภาพ และตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	10
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 แนวคิดปรัชญาพลศึกษา.....	22
ความหมายของพลศึกษา.....	24
ความมุ่งหมายของพลศึกษา.....	27
หลักสูตรพลศึกษา.....	49
การสอนพลศึกษา.....	58
4 แนวคิดทางพุทธศาสนา.....	64
ความหมายของพุทธศาสนา.....	64
ความมุ่งหมายของพุทธศาสนา.....	65
แนวนโยบายหรือหลักสูตรทางพุทธศาสนา.....	78
วิธีสอนทางพุทธศาสนา.....	86

สารบัญ

บทที่		หน้า
5	การวิเคราะห์ปรัชญาพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา.....	100
	ความหมายของพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา.....	100
	ความมุ่งหมายของพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา.....	102
	นโยบายหรือหลักสูตรพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา.....	122
	การสอนพลศึกษาตามแนวพุทธศาสนา.....	128
6	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	139
	อภิปรายผลการวิจัย.....	147
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	153
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	156
	รายการอ้างอิง.....	157
	ประวัติผู้วิจัย.....	162

สารบัญ
แผนภูมิ แผนภาพ และตาราง

แผนภูมิ	หน้า
1 ความมุ่งหมายของพลศึกษา.....	32
 แผนภาพ	
1 ผลของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ.....	35
 ตาราง	
1 ตัวอย่างหลักสูตรพลศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ กิจกรรม และมีวิธีการประเมินผลในระดับเกรด 7 และเกรด 8.....	57
2 ความหมายของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	100
3 ความมุ่งหมายพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	103
4 ความมุ่งหมายการพัฒนาทางด้านร่างกายของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	104
5 ความมุ่งหมายการพัฒนาทางด้านจิตใจของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	108
6 ความมุ่งหมายการพัฒนาทางอารมณ์ของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	111
7 ความมุ่งหมายการพัฒนาทางสังคมของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	113
8 ความมุ่งหมายการพัฒนาทางด้านสติปัญญาของพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	117
9 นโยบายหรือหลักสูตรพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	122
10 ความสัมพันธ์ระหว่างไตรสิกขา มรรค 8 และผลที่เกิดขึ้น จากกิจกรรมของพลศึกษา.....	127
11 การสอนพลศึกษาและพุทธศาสนา.....	128
12 ความสัมพันธ์ระหว่างไตรสิกขา มรรค 8 และผลที่เกิดขึ้น จากกิจกรรมของพลศึกษา.....	144